

Legyen a két játékos A és B (A a kezdő). Mivel összesen 9 együttthatót írnak be, az utolsó számot A , az utolsó előtti b fogja kiválasztani. (Éppen ezért A könnyen el tudná érni, hogy a polinomnak legyen gyöke, de a feladatban épp ezt akarja megakadályozni.)

Először megjegyezzük, hogy a végeredményként kapott polinom felvesz pozitív értékeket, mert a legmagasabb fokú tagja, x^{10} , páros kitevőjű és pozitív együttthatójú. Ezért (a Bolzano-tétel alapján, felhasználva a polinom folytonosságát) a polinomnak akkor és csak akkor van gyöke, ha felvesz nem pozitív értéket is.

A célja tehát az, hogy a polinom csak pozitív értékeket vegyen fel, B célja pedig az, hogy felvegyen nem pozitív értéket is.

Legyen a 7 lépés után kialakuló polinom (a két hiányzó tag nélkül) $f(x)$, az utolsó két tag bx^β (a b -t B írja be) és ax^α (az a -t pedig A). A végeredmény:

$$(1) \quad f(x) + bx^\beta + ax^\alpha.$$

Most α és β párosságától függően három esetet vizsgálunk:

I. eset: α páros. Megmutatjuk, hogy ilyenkor A -nak van nyerő stratégiája. Legyen $g(x) = f(x) + bx^\beta$. Most A -nak egy olyan a számot kell választania, amelyre $g(x) + ax^\alpha$ minden x -re pozitív.

Mivel g folytonos és $g(0) = 1$, ezért létezik olyan $r > 0$ szám, hogy g a $(-r, r)$ intervallumban pozitív. Mivel pedig $g + \infty$ -ben és $-\infty$ -ben végtelenhez tart, létezik olyan $R > 0$ szám, hogy g a $(-\infty, R)$ és $(R, +\infty)$ intervallumokban is pozitív. Mivel r -et szabadon kicserélhetjük egy kisebb, R -et pedig egy nagyobb számra, felhetjük, hogy $r < R$.

Legyen a g függvény minimuma a kimaradó $H = [-R, -r] \cup [r, R]$ halmazon m (ld. az ábrát). (Mivel g folytonos, H pedig nem üres, korlátos és zárt, a Weierstrass-tétel szerint a minimum létezik.) Ha $m > 0$, akkor ez azt jelenti, hogy g a H halmazon is pozitív, tehát pl. $a = 0$ egy megfelelő választás. Tegyük fel ezért, hogy $m \leq 0$.

A H halmazon $|x| \geq r$, ezért (α párossága miatt) $x^\alpha = |x|^\alpha \geq r^\alpha$. Ha a -t úgy választjuk, hogy $m + ar^\alpha > 0$ legyen (ebből az is következik, hogy $a > 0$), akkor (1) mindenhol pozitív lesz, ugyanis

$$H\text{-n kívül } g(x) + ax^\alpha \geq g(x) > 0,$$

$$H\text{-n pedig } g(x) + ax^\alpha \geq m + ar^\alpha > 0.$$

$$\text{Az } \alpha\text{-ra egy jó választás pl. } a = \frac{|m|}{r^\alpha} + 1.$$

II. eset: β páros, α páratlan.

Azt állítjuk, hogy ebben az esetben B -nek van nyerő stratégiája.

Legyen $b = \frac{f(1) + f(-1)}{2}$. Ezzel a választással B eléri, hogy a végeredmény az 1-ben és a (-1) -ben ne lehessen egyszerre pozitív. Legyen ugyanis $f(x) + bx^\beta + ax^\alpha = g(x)$.

Ekkor

$$g(1) + g(-1) = (f(1) + b + a) + (f(-1) + b - a) = f(1) + f(-1) + 2b = 0.$$

A $g(1)$ és $g(-1)$ számok tehát, a választásától függetlenül, nem lehetnek egyszerre pozitívak.

III. eset: β és α is páratlan. Bebonyítjuk, hogy ebben az esetben is B -nek van nyerő stratégiája, nevezetesen azt állítjuk, hogy ha b -t elég nagy abszolút értékűnek választja B , akkor tetszőleges a esetén az (1) polinom az 1, -1 , 2, -2 helyek közül legalább az egyiket negatív értéket vesz föl.

Legyen továbbra is $g(x) = f(x) + bx^\beta + ax^\alpha$, és legyen

$$M = \max(|f(1)|, |f(-1)|, |f(2)|, |f(-2)|).$$

Tegyük fel, hogy $g(1), g(-1), g(2), g(-2) \geq 0$; ebből $|b|$ -re egy felső becslést fogunk kapni.

A feltevéseink alapján, felhasználva, hogy α és β páratlanok:

$$(2) \quad 0 \leq g(1) \leq M + b + a$$

$$(3) \quad 0 \leq g(-1) \leq M - b - a$$

$$(4) \quad 0 \leq g(2) \leq M + 2^\beta b + 2^\alpha a$$

$$(5) \quad 0 \leq g(-2) \leq M - 2^\beta b - 2^\alpha a$$

Adjuk hozzá (2) 2^α -szorosához (5)-öt: $0 \leq (2^\alpha + 1)M + (2^\alpha - 2^\beta)b$, azaz

$$(6) \quad (2^\beta - 2^\alpha)b \leq (2^\alpha + 1)M.$$

Hasonlóképpen (3) 2^α -szorosához hozzáadva (4)-et: $0 \leq (2^\alpha + 1)M + (2^\beta - 2^\alpha)b$, azaz

$$(7) \quad -(2^\beta - 2^\alpha)b \leq (2^\alpha + 1)M.$$

A (6) és (7) egyenlőtlenségeket összefoglalva:

$$(2^\alpha + 1)M \geq |(2^\beta - 2^\alpha)b| = |2^\beta - 2^\alpha| \cdot |b|.$$

Mivel α és β különböző, 2^α és 2^β két különböző páros szám, ezért $|2^\beta - 2^\alpha| \geq 2$; ebből pedig

$$|b| \leq \frac{|2^\beta - 2^\alpha|}{2} |b| \leq \frac{(2^\alpha + 1)M}{2}.$$

Ha tehát $|b|$ -t $\frac{(2^\alpha + 1)M}{2}$ -nél nagyobbobbnak választja B , akkor nyer.

Láttuk, hogy a győztes személye csak attól függ, hogy az utoljára beírt tag kitevője páros, vagy páratlan. Ha páros, akkor A nyer. Ha páratlan, akkor B az előző lépésben tud olyat lépni, amivel megnyeri a játékot.

Ha B mindig a páros kitevőjű helyekre ír be együtthatókat (amíg vannak ilyenek), akkor legkésőbb a nyolcadik lépésben elfogynak a páros kitevők, így az utolsó kitevő páratlan lesz.

A játékban tehát B -nek, a második játékosnak van nyerő stratégiája.

Megjegyzés. Ahhoz, hogy a feladat eredeti kérdésére választ adhassunk, nincs szükségünk a bizonyítás első részére, a páros α esetének vizsgálatára. Az ott kapott eredmény viszont azt mutatja, hogy B -nek lényegében *egyetlen* nyerő stratégiája van: a páros kitevőjű tagok elfogyasztása.